

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 147 – הוראת שעה), התשע"ג–2013*

1. החלפת סעיף 225א והוספת סעיפים 225ב עד 225ד

בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – החוק העיקרי), במקום סעיף 225א יבוא:

"תשלום גמלת סיעוד בכסף לידי זכאי

225א. (א) על אף הוראות סעיף 225ב(ב) ו-(ג), גמלת סיעוד תשולם בכסף לידי זכאי שמתקיימים בו תנאים אלה:

(1) הוא זכאי לגמלת סיעוד כאמור בסעיף 224;

(2) ניתנים לו או לבן משפחתו המתגורר עמו שירותי סיעוד בידי מטפל, ברוב שעות היממה, שישה ימים בשבוע לפחות;

(3) הוא, המבקש להתמנות למקבל גמלה לפי סעיף 304 או מי שמונה למקבל גמלה כאמור, בחר לקבל את הגמלה לידיו כאמור בסעיף זה, והגיש בקשה לקבלת גמלה לפי הוראות סעיף זה, בטופס שעליו הורה המוסד.

(ב) על אף הוראות סעיף 224, גמלת סיעוד המשולמת לזכאי לפי הוראות סעיף זה תהיה בשיעורים אלה:

(1) לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א) – 73% מקצבת יחיד מלאה, מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א1) – 120% מקצבת יחיד מלאה, ומי שזכאי לגמלה לפי סעיף 224(א2) – 135% מקצבת יחיד מלאה;

(2) על השיעורים האמורים בפסקה (1) תינתן תוספת בשיעור של 22% מקצבת יחיד מלאה לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א1), ובשיעור של 29% מקצבת יחיד מלאה לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א2), והכל אם אין בידו היתר להעסקת עובד זר בענף הסיעוד, או שההיתר הותלה, והוא אינו מעסיק עובד זר כאמור.

(ג) מי שבחר לקבל גמלה לפי סעיף זה, רשאי לשנות את בחירתו.

(ד) הוועדה המקומית המקצועית והמוסד רשאים לקבוע, לגבי מי שמשולמת לו גמלת סיעוד בכסף לפי הוראות סעיף זה, אם המטפל כשיר ומתאים לטפל בזכאי לגמלה, בהתחשב בצרכיו, וכן אם היקף שירותי הסיעוד הניתנים לזכאי בפועל בידי המטפל ורמתם עונים על צרכי הזכאי; קבעו הוועדה המקומית המקצועית או המוסד כי המטפל אינו כשיר או אינו מתאים לטפל בזכאי או כי שירותי הסיעוד הניתנים לזכאי אינם עונים על צרכיו, רשאי המוסד שלא לשלם לזכאי את הגמלה לפי הוראות סעיף זה, ולקבוע כי יסופקו לו שירותי סיעוד או להפעיל את סמכותו לפי סעיף 304.

* התקבל בכנסת ביום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 768, מיום ג' בתמוז התשע"ג (11 ביוני 2013), עמ' 586 ועמ' 722.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ג, עמ' 172.

(ה) בסעיף זה ובסעיפים 225 ו-225 –

”בן משפחה” – הורה, בן זוג, ילד, אח או אחות, וכן בן זוג וילדו של כל אחד מהם;

”מטפל” – מי שנותן שירותי סיעוד בעצמו, תמורת שכר, ומתקיימים בו שני אלה:

(1) הוא אינו בן משפחה של הזכאי לגמלת סיעוד;

(2) הוא אינו שוהה שלא כדין בישראל, כמשמעותו בסעיף 324ב;

”עובד זר” – כהגדרתו בחוק עובדים זרים, התשנ”א-1991.

(ו) הוראות סעיף זה יעמדו בתוקפן בתקופה שמיום כ”ו באלול התשע”ג (1 בספטמבר 2013) או מיום תחילתן של תקנות ראשונות לפי סעיף 225ד, לפי המאוחר, ועד יום ט’ בטבת התשע”ה (31 בדצמבר 2014), והן יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד התקופה האמורה.

225ב. (א) אין בהוראות סעיף 225א כדי למנוע מזכאי המקבל גמלה לפי הסעיף האמור לקבל גם שירותי סיעוד כאמור בסעיף 225ב(ב). כפי שקבעה הוועדה המקומית המקצועית בהתאם לסמכותה לפי סעיף 232, למעט שירותי סיעוד הניתנים בידי עובד זר.

קבלת שירותי סיעוד על ידי מי שמקבל גמלה בכסף

(ב) מי שקיבל גמלה בכסף כאמור בסעיף 225א וכן שירותי סיעוד, כאמור בסעיף זה, תחושב גמלתו כך שלגמלה המלאה יתווספו התוספות, ככל שהוא זכאי להן, ומהסכום המתקבל ינוכה שווי שירותי הסיעוד שקיבל, ומהיתרה שתתקבל לאחר הניכוי יופחתו 20%; לעניין זה –

”גמלה מלאה” – שווי הגמלה שהייתה ניתנת לזכאי אילו היה מקבל את הגמלה בעין לפי סעיף 224;

”התוספות” – התוספות האמורות בסעיף 224(א)(1) או (2), לפי העניין, הניתנות למי שאינו מעסיק עובד זר בענף הסיעוד.

(ג) הוראות סעיף זה יעמדו בתוקפן בתקופה שמיום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014) או מיום תחילתן של תקנות ראשונות לפי סעיף 225ד, לפי המאוחר, ועד יום ט’ בטבת התשע”ה (31 בדצמבר 2014), והן יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד התקופה האמורה.

225ג. (א) בסעיף זה –

ניכוי הפרשות סוציאליות מגמלת סיעוד

”חשבון בנק”, ”פיקדון” – חשבון הבנק או הפיקדון כמשמעותם בסעיף ויא לחוק עובדים זרים;

”שיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי” – השיעור הגבוה מבין אלה:

(1) 12%;

(2) האחוז משכר העבודה שחובה על מעביד בענף הסיעוד, לפי הסכם קיבוצי או צו הרחבה, לשלם לקופת גמל לקצבה בעד עובדו בעבור מרכיב הפיצויים ובעבור מרכיב התגמולים בגין חלקו של המעביד;

"שיעור ההפרשה" – שיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי, או, בהתקיים כל התנאים המפורטים להלן, השיעור האמור כשממנו מופחת אחד חלקי 12:
(1) המעביד הוא זכאי לגמלת סיעוד שמקבל את גמלת הסיעוד לידיו לפי הוראת סעיף 225א;

(2) המעביד התחיל להעביה באמצעות המוסד, את הפיקדון החל בחודש הראשון שלאחר תחילת העסקת העובד, לחשבון הבנק, והעברת הפיקדון לחשבון הבנק לא הופסקה לבקשתו של המעביד לפי הוראות סעיף קטן (ב);

(3) טרם חלפו 72 חודשים מהיום שבו ניתנה לראשונה לעובד הזר אשרת עבודה מסוג ב/1 לפי תקנה 5 לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974²;

"קופת גמל לקצבה" – כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005³.

(ב) זכאי לגמלת סיעוד בכסף לפי סעיף 225א, המעסיק עובד זה, רשאי לבקש מהמוסד לנכות סכום השווה לשיעור ההפרשה כשהוא מוכפל בשכר המינימום, לחודש, כמשמעותו בחוק שכר מינימום, והמוסד יעבירו בשם הזכאי לחשבון הבנק; זכאי כאמור רשאי לבקש מהמוסד להפסיק את הניכוי.
(ג) קבלת שירותי סיעוד לפי סעיף 225ב קודמת לניכוי סכומים כאמור בסעיף זה.

(ד) בוצע ניכוי כאמור בסעיף זה יראו את הזכאי, בתקופה שבעדה בוצע הניכוי, כאילו מילא את חובתו לפי הסכם קיבוצי או צו הרחבה לתשלום לקופת גמל לקצבה; היה הפרש בין השכר המחושב לפי הוראות סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים שנקבע במפורש בחוזה העבודה שבין הזכאי לבין המטפל, לבין שכר המינימום, יהיה הזכאי חייב בתשלום שיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי, לגבי חלק מההכנסה השווה להפרש.

(ה) בוצע ניכוי כאמור בסעיף זה יראו את הזכאי, בתקופה שבעדה בוצע הניכוי, כאילו מילא את חובתו על פי דין לשלם כספים לפיקדון כאמור בסעיף ויא לחוק עובדים זרים, ככל שנקבעה לגביו חובה כאמור.

² ק"ת התשל"ד, עמ' 1517.

³ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

(ו) אין בהוראות סעיף קטן (ד) כדי לפטור זכאי מהוראות חוק פיצויי פיטורים, אם התקיימו התנאים הקבועים בו לתשלום פיצויי פיטורים, והכל לגבי השלמת תשלום פיצויי הפיטורים העולה על הסכום של מרכיב הפיצויים שעל המעביד להפריש לקופת גמל לקצבה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי.

(ז) הוראות סעיף זה יעמדו בתוקפן בתקופה שמיום תחילתן של תקנות לפי סעיף ויא לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991, לעניין הפקדת פיקדון על ידי יחיד המעסיק עובד זר בענף הסייעוד שלא במסגרת עסקו או משלח ידו, או מיום תחילתן של תקנות ראשונות לפי סעיף 225ד, לפי המאוחר, ועד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014), והן יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד התקופה האמורה.

הוראות לעניין גמלת סיעוד בכסף 225ד. (א) שר הרווחה והשירותים החברתיים, באישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע הוראות לביצוע סעיפים 225א עד 225ג.

(ב) בתקופת תוקפו של סעיף 225א יערוך המוסד מחקר לבחינת יישומם והשלכותיהם של סעיפים 225א עד 225ג.

תיקון סעיף 232

2. בסעיף 232, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) הוועדה המקומית המקצועית רשאית לקבוע כי זכאי שבחר בכך יקבל את גמלת הסייעוד בכסף לפי הוראות סעיף 225א, בתקופת תוקפו של הסעיף האמורה"

תיקון חוק עובדים זרים - מס' 16

3. בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁴, בסעיף ויג, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) (1) יחיד שהגיע לגיל הפרישה ומבקש לראשונה היתר להעסקת עובד זר בענף הסייעוד שלא במסגרת עסקו או משלח ידו או מבקש לחדש היתר כאמור שהותלה, יתבקש לבחור בעת הגשת הבקשה, על גבי טופס של המוסד לביטוח לאומי, אם בתקופה שבה יעסיק עובד זר כאמור גמלת הסייעוד תשולם לו בכסף או לידי מי שנותן את שירותי סיעוד, והכול ככל שיהיה זכאי לגמלת סיעוד ותאושר בקשתו לקבלת היתר להעסקת עובד זר או לחדשו; טופס כאמור יכלול הסבר בדבר אפשרויות הבחירה ומשמעותן, לרבות הזכאות לשירותי סיעוד מגופים אחרים וזולת המוסד לביטוח לאומי.

(2) בסעיף קטן זה, "גיל הפרישה", "גמלת סיעוד" ו"היתר שהותלה" - כהגדרתם בסעיפים 1, 223, 223א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי), בהתאמה.

(3) הוראות סעיף קטן זה יעמדו בתוקפן בתקופה שמיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או מיום תחילתן של תקנות ראשונות לפי סעיף 225ד לחוק הביטוח הלאומי, לפי המאוחר, ועד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014), והן יחולו על בקשה ראשונה להיתר או על בקשה לחידוש היתר שהותלה, שהוגשו בתקופה זו."

הוראת מעבר

4. הוראות סעיף 225א לחוק העיקרי, כנוסחו ערב פרסומו של חוק זה יוסיפו לחול עד יום כ"ו באלול התשע"ג (1 בספטמבר 2013) או עד יום תחילתן של תקנות ראשונות לפי סעיף 225 לחוק העיקרי, לפי המאוחר, אך לא יאוחר מיום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014), על מי שהיה זכאי לגמלת סיעוד בתום תקופת הניסיון כהגדרתה בסעיף האמורה, לפי אותו סעיף.

⁴ ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ב, עמ' 486.

5. תחולת הוראות
לאחר תום תקופת
הוראת השעה

הוראות סעיפים א225 עד ד225(א) לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 1 לחוק זה, ימשיכו לחול אף לאחר תום תקופת תוקפם על מי שבתום התקופה משתלמת לו גמלת סיעוד בכסף לפי הוראות סעיף א225 האמור.

מאיר כהן
שר הרווחה והשירותים החברתיים

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה